

5.4 Toinen kotimainen kieli

5.4.1 Ruotsi

Ruotsin kielen opetus kehittää opiskelijoiden kulttuurien välisen viestinnän taitoja. Se antaa heille ruotsin kieleen ja sen käyttöön liittyviä tietoja ja taitoja sekä tarjoaa heille mahdollisuuden kehittää pohjoismaista yhteiskuntaa ja kulttuuria koskevaa tietoisuuttaan, ymmärtämystään ja arvostustaan. Se auttaa opiskelijoita syventämään tietojaan kaksikielisestä Suomesta. Ruotsin kielen opetus antaa opiskelijoille valmiudet ruotsin kielen omaehtoiseen opiskeluun saamalla heidät ymmärtämään, että viestintätaidon saavuttaminen edellyttää pitkäjänteistä ja monipuolista viestinnällistä harjoittelua. Ruotsin kieli oppiaineena on taito-, tieto- ja kulttuuriaine.

Perusopetus

B1-oppimäärä

Opetuksen tavoitteet

B-oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että aikuisopiskelija

- osaa kertoa perustietoja itsestään ja lähipiiristään ja viestiä arkipäivän tavanomaisissa puhetilanteissa tarvittaessa puhekumppanin apuun tukeutuen
- ymmärtää jokapäiväisen elämän tapahtumia käsittelevää tekstiä ja puhetta tilanneyhteyden tukemana
- pystyy kirjoittamaan lyhyitä viestejä tutuissa, helposti ennakoitavissa arkisiin tarpeisiin ja kokemuksiin liittyvissä tilanteissa
- ymmärtää suomenruotsalaista, ruotsalaista ja muuta pohjoismaista elämänmuotoa
- viestii ruotsinkielisen kulttuurin edustajien kanssa jokapäiväisissä tilanteissa ruotsinkieliselle kulttuurille luontevalla tavalla
- käyttää erilaisia kielen opiskelulle tyypillisiä työtapoja ja strategioita ja osaa arvioida työskentelyään ja kielitaitoaan suhteessa tavoitteisiin ja osaa tarvittaessa muuttaa työskentelytapojaan.

Arviointi

Oppiaineen arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki alueet kurssikuvausten painotusten mukaisesti.

Perusopetuksen päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Kielen osaamisen taso taitotasokuvausasteikon (liite 1) mukaan:

Oppimäärä	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Tekstin ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B1-oppimäärä	A2.1	A1.3	A2.1	A1.3

Tavoitteena on myös, että aikuisopiskelija

- tuntee oman ja kohdekulttuurin keskinäisiä suhteita, eroja ja yhtäläisyyksiä sekä historiallisia juuria
- käyttää säännöllisesti kielen opiskelun ja oppimisen kannalta tehokkaita työtapoja.

Kurssit

Kurssien aiheita käsitellään oman maan ja kulttuurin ja suomenruotsalaisen ja pohjoismaisen kulttuurialueen kannalta niin, että opiskelijoille tarjoutuu mahdollisuus vertailuihin. Aiheiden käsittelyssä otetaan lisäksi huomioon aihekokonaisuudet. Kullakin kurssilla voidaan käsitellä myös muita aiheita aikuisopiskelijoiden elämäkokemuksen, työelämän ja harrastuneisuuden ja toisaalta ajankohtaisuuden vaatimusten huomioon ottamiseksi.

Opiskelijoilla tulee olla jokaisella kurssilla tilaisuuksia kuunnella, lukea, puhua ja kirjoittaa erilaisia tarkoituksia varten, vaikka painotukset vaihtelevat kurseittain.

B-oppimäärään kuuluvat kaikkein keskeisin verbioppi, substantiivien ja adjektiivien taivutus ja keskeistä lauseoppia ja sidosrakenteita.

Äidinkielen ja ruotsinkielisen viestinnän eroihin ja eroja selittäviin kulttuurisiin tekijöihin kiinnitetään huomiota. Kulttuurisen herkkyyden kehittymiseksi tulee opiskelijoita ohjata tiedostamaan oman toiminnan ja omien arvostuksien kulttuurisidonnaisuus.

Opiskelijoiden opiskelutaitoihin kiinnitetään huomiota jokaisella kurssilla aikuisen oppimiseen liittyvät erityispiirteet huomioon ottaen. Heitä ohjataan tunnistamaan omat vahvuutensa ja

kehittämistarpeensa viestijöinä ja kielen opiskelijoina. Heitä ohjataan käyttämään strategioita, jotka ovat tarkoituksenmukaisia heidän oman kehittämistarpeensa ja kulloisenkin opiskelu- ja viestintätehtävän kannalta.

B-oppimäärän kurssit 7–8 vankentavat perusrakenteiden hallintaa ja antavat opiskelijalle mahdollisuuksia harjoitella sekä suullista että kirjallista viestintää.

Pakolliset kurssit

Kurssit rub1–rub6 arvioidaan numeroasteikolla 4–10.

1. Perhe ja lähiympäristö (rub1)

Kurssilla aloitetaan ruotsin kieleen tutustuminen. Äänteitä, intonaatiota, sanastoa ja lauseen perusrakennetta painotetaan. Aihepiireinä ovat yksinkertaisten henkilötietojen antaminen ja itseä koskevien perustietojen kertominen. Harjoitettava kieli on tuttavallista ja epämuodollista. Rakenteita harjoitellaan alustavasti. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja suullista viestintää, mutta myös tekstin ymmärtämisen ja kirjoittamisen harjoittelu käynnistyvät.

2. Sosiaaliset verkostot (rub2)

Kurssin aihepiireinä ovat erilaiset sosiaaliset tilanteet perheen, suvun ja ystävien kesken. Kurssilla harjoitellaan epävirallisissa sosiaalisissa tilanteissa tarvittavaa yksinkertaista kieltä, kuten tervehdyksiä, keskustelun aloittamista, kysymistä ja vastaamista. Painopiste on puheen ymmärtämisen ja suullisen taidon lisäämisessä. Rakenteiden harjoittelemisessa keskitytään ruotsinkielisen lauseen perusidean hahmottamiseen.

3. Asioiminen ja palveluiden käyttö (rub3)

Kurssin aihepiireinä ovat palveluiden käyttö ja tarjoaminen. Esimerkiksi puhelinasiointia, neuvomista, tiedusteluja ja ostosten tekoa harjoitellaan. Edelleen painotetaan puheen ymmärtämistä ja suullista viestintää. Samalla harjoitellaan tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista. Myös lausetyyppien valikoimaa laajennetaan ja monipuolistetaan.

4. Erilaisia elinympäristöjä (rub4)

Kurssin aihepiireinä ovat asuminen erilaisissa ympäristöissä sekä luonto ja luonnonsuojelu. Puheen ymmärtämisessä ja puheilmaisuudessa tarvittavan kieliaineksen lisäksi harjoitellaan myös suorasanaisten tekstin ymmärtämistä ja tuottamista. Rakennevalikoimaa laajennetaan.

5. Vapaa-aika ja harrastukset (rub5)

Kurssin aihepiirejä ovat harrastukset, liikunta, ajanviete ja juhlat sekä niihin liittyvät palvelut. Puhumisen, puheen ymmärtämisen ja lukemisen taitojen ohella painotetaan myös kieltä, jota voidaan hyödyntää kirjallisessakin esityksessä, esimerkiksi aiempien tapahtumien kertomisessa.

6. Työ ja opiskelu (rub6)

Kurssilla tutustutaan keskeisimpään työhön ja työtilanteissa toimimiseen liittyvään kieleen. Aihealueita ovat esimerkiksi työpaikan hankkiminen, haastattelut, jokin ammattiala ja työyhteisö. Toisena aihepiirinä käsitellään koulutusta, opiskelua ja ammattiin valmistumista. Kieliaineksen valinnassa otetaan huomioon myös muodollisten tilanteiden vaatimaa sanastoa ja rakenteita. Kielenkäyttötilanteissa otetaan huomioon sekä suullinen että kirjallinen viestintä.

Valinnaiset kurssit

Kurssit rub7 ja rub8 arvioidaan numeroasteikolla 4–10.

7. Terveys ja hyvinvointi (rub7)

Ihminen, keho, sairaudet, terveys ja terveydenhoito sekä niihin liittyvien palveluiden käyttö ovat keskeisenä aihepiirinä tällä kurssilla. Kieliaineksen valinnassa otetaan huomioon sekä suullinen että kirjallinen viestintä.

8. Kulttuuri ja kansainvälisyys (rub8)

Kurssilla käsitellään suomenruotsalaista ja muiden Pohjoismaiden kulttuuria, elämäntapoja ja ihmisiä sekä maiden välisiä yhteyksiä ja yhteistoimintaa henkilökohtaisella ja yhteisöllisellä tasolla. Varmistetaan lauseen perusrakenteen monipuolista hallintaa sekä suullisessa että kirjallisessa ilmaisussa.

Koulukohtainen kurssi

Hyväksytyt kurssit rub9 arvioidaan suoritusmerkinnällä S.

9. Kielitaito käyttöön (rub9)

Kurssilla kerrataan ja syvennetään perusopetuksen keskeistä kieliaineesta sekä parannetaan opiskelijan jatko-opiskeluvalmiuksia. Kurssilla voidaan myös valmentaa yleiseen kielitutkintoon. Kaikki kielitaidon osa-alueet otetaan huomioon.

Lukiokoulutus

B1-oppimäärä

Opetuksen tavoitteet

Tavoitteena on, että aikuisopiskelija saavuttaa eri oppimäärissä kielitaidon kuvausasteikon (liite 1) tasot seuraavasti:

Oppimäärä	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Tekstin ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B1-oppimäärä	B1.2	B1.1	B1.2	B1.1

Tavoitteena on myös, että aikuisopiskelija

- osaa viestiä ruotsin kielelle ja sen kulttuurialueelle ominaisella tavalla
- osaa arvioida kielitaitoaan suhteessa tavoitteisiin
- tuntee omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijänä ja kielen opiskelijana
- osaa kehittää kielitaitoaan kehittymistarpeensa ja opiskelu- ja viestintätehtävän kannalta tarkoituksenmukaisin strategioin.

Arviointi

Oppiaineen arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki alueet kurssikuvausten painotusten mukaisesti. Koulukohtaisista kursseista otetaan huomioon numeroilla arvostellut kurssit, mikäli niillä on korottava vaikutus. Itsenäisesti suoritetusta kurssista edellytetään hyväksytty arvosana.

Kurssit

Kurssien aiheita käsitellään oman kulttuurin sekä suomenruotsalaisen ja pohjoismaisen kulttuurialueen kannalta, niin että opiskelijoille tarjoutuu mahdollisuus vertailuihin. Aiheiden käsittelyssä otetaan lisäksi huomioon aihekokonaisuudet. Kullakin kurssilla voidaan käsitellä myös muita aiheita aikuisopiskelijoiden elämäkokemuksen, työelämän ja harrastuneisuuden ja toisaalta ajankohtaisuuden vaatimusten huomioon ottamiseksi.

Opiskelijoilla tulee olla jokaisella kurssilla tilaisuuksia kuunnella, lukea, puhua ja kirjoittaa erilaisia tarkoituksia varten, vaikka painotukset vaihtelevat kurseittain. Rakenteiden ja sanaston tuntemuksen laajentamiseen ja käytön monipuolistamiseen ja tarkkuuteen kiinnitetään huomiota kaikilla kursseilla kummankin oppimäärän tavoitteiden mukaisesti. Huomiota kiinnitetään äidinkielen ja ruotsinkielisen viestinnän eroihin ja eroja selittäviin kulttuurisiin tekijöihin. Kaunokirjallisuus ja muu autenttinen materiaali tarjoaa tähän mahdollisuuksia. Kulttuurisen herkkyyden kehittymiseksi tulee opiskelijoita ohjata tiedostamaan oman toiminnan ja omien arvostuksien kulttuurisidonnaisuus.

Opiskelijoiden opiskelutaitoihin kiinnitetään huomiota jokaisella kurssilla aikuisen oppimiseen liittyvät erityispiirteet huomioon ottaen. Heitä ohjataan tunnistamaan omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijöinä ja kielen opiskelijoina. Heitä ohjataan käyttämään strategioita, jotka ovat tarkoituksenmukaisia heidän oman kehittymistarpeensa ja kulloisenkin opiskelu- ja viestintätehtävän kannalta.

Pakolliset kurssit

Kurssit RUB1–RUB5 arvioidaan numeroasteikolla 4–10.

1. Opiskelu ja vapaa-aika (RUB1)

Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa opiskelijoiden tarpeen mukaan. Aihepiireinä ovat opiskelu ja harrastukset. Kieli on tuttavallista ja epämuodollista. Kurssilla painotetaan keskustelua, mielipiteen ilmaisua ja keskeisiä puheviestinnän strategioita. Aihekokonaisuudet ”kulttuuri-identiteetti ja monikulttuurisuus” sekä ”kestävä kehitys ja hyvinvointi”.

2. Arkielämää Pohjoismaissa (RUB2)

Kurssilla jatketaan sanaston ja rakenteiden vahvistamista ja painotetaan puheviestinnän harjoittamista sekä kirjoittamista lyhyiden viestinnällisten tehtävien avulla. Kurssilla jatketaan jokapäiväisen elämän, opiskelun, työn, harrastusten, palveluiden ja vapaa-ajan tarkastelua. Vankennetaan suullisen viestinnän strategioiden hallintaa ja kiinnitetään huomiota ilmaisuvarmuuteen. Aihekokonaisuudet ”kulttuuri-identiteetti ja monikulttuurisuus”, ”kestävä kehitys ja hyvinvointi” sekä ”viestintä- ja mediaosaaminen”.

3. Suomi, Pohjoismaat ja Eurooppa (RUB3)

Aihepiireinä ovat kotimaa, suomenruotsalaisuus, vertailu muihin Pohjoismaihin sekä Suomi pohjoismaisena valtiona Euroopassa. Aihekokonaisuudet ”kulttuuri-identiteetti ja monikulttuurisuus” sekä ”viestintä- ja mediaosaaminen” tarjoavat mahdollisuuksia käsitellä kurssin aiheita. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä. Kurssilla harjoitellaan erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita.

4. Elämää yhdessä ja erikseen (RUB4)

Aihepiireinä ovat elämänarvot, ihmissuhteet, sukupuolten ja ikäryhmien kohtaaminen opiskelussa ja työssä sekä ajankohtaiset yhteiskunnalliset ilmiöt. Aihekokonaisuudet ”kulttuuri-identiteetti ja monikulttuurisuus”, ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys” sekä ”kestävä kehitys ja hyvinvointi”.

5. Elinympäristömme (RUB5)

Aihepiireinä ovat luonto, muuttuva elin- ja työympäristö sekä joukkoviestimet. Aihekokonaisuudet ”kestävä kehitys ja hyvinvointi”, ”teknologia ja yhteiskunta”, ”viestintä- ja mediaosaaminen” sekä ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Harjoitellaan ymmärtävän lukemisen strategioita ja hiotaan kirjallista ilmaisua kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

Syventävät kurssit

Syventävillä kursseilla kielitaitoa kehitetään monipuolisesti. Kurssit RUB6 ja RUB7 arvioidaan numeroasteikolla 4–10. 1.8.2010 lähtien RUB6 kurssin arviointi perustuu myös suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikana annettuihin näyttöihin. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus päättötodistuksen liitteenä.

6. Puhu ja ymmärrä paremmin (RUB6)

Kurssilla harjoitetaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa oppimäärälle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset pohjoismaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit. Kurssi vankentaa myös jokapäiväisen elämän kielenkäyttötilanteissa tarvittavaa suullista kielitaitoa. Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla.

7. Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen (RUB7)

Aihealueita ovat maailmanlaajuiset ilmiöt ja kansainvälinen vaikuttaminen. Kurssilla käsitellään yhteiskunnallisia asioita, päätöksentekoon osallistumista sekä kansainvälistä vaikuttamista ja vastuuta. Kurssilla painotetaan ymmärtämisvalmiuksien lisäämistä entistä vaativamman kieliaineksen avulla. Aihekokonaisuudet ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys”, ”kestävä kehitys ja hyvinvointi” sekä ”kulttuuri-identiteetti ja monikulttuurisuus”.

Koulukohtaiset kurssit

Kurssit RUB8 sekä RUB 9, RUB10, RUB12, RUB13, RUB 14 ja RUB 15 arvioidaan joko suorituserkinnällä S tai numeroasteikolla 4–10. Numero otetaan huomioon vain, jos sillä on arvosanaa korottava vaikutus. Kurssi RUB11 arvioidaan suorituserkinnällä S.

8. A-ruotsin preppauskurssi (RUB8)

Kurssilla harjoitellaan monipuolisesti kaikkia kielitaidon osa-alueita ottaen huomioon A-ruotsin vaatimustaso yo-kokeessa. Kurssi voidaan suorittaa puolena tai koko kurssina.

9. Lukio-opintoihin valmentava kurssi (RUB9 = RUB0)

Kurssilla kerrataan perusopetuksen oppimäärää ja keskeisimpiä rakenteita

10. Abi-tekstikurssi (RUB10)

Kurssilla valmentaudutaan ylioppilaskirjoituksiin, harjoitellaan monipuolisesti lukion ruotsin pakollisten ja syventävien kurssien keskeistä sanastoa, kehitetään ja vahvistetaan tekstinymmärtämis- ja kirjoittamistaitoja. Harjoitellaan kuullunymmärtämistä.

11. Kuullunymmärtämisen kurssi (RUB11)

Kurssilla keskitytään suullisen viestinnän, lähinnä kuullun ymmärtämisen harjoitteluun. Kurssi voidaan suorittaa puolena tai koko kurssina.

12. Kirjoittamisen kurssi (RUB12)

Kurssilla harjoitellaan ja vahvistetaan opiskelijoiden suullisia ja kirjallisia valmiuksia, kuten kirjoitelmien ja tiivistelmien tekemistä. Kurssi voidaan suorittaa puolena tai koko kurssina.

13. Kielioppikurssi 1 (RUB13)

Kurssilla käsitellään keskeisiä kielioppirakenteita ja monipuoliset harjoitukset ohjaavat asioiden opiskelua sekä välittävät tietoa pohjoismaisesta kulttuurista ja ympäröivän maailman ilmiöistä. Tehtävät ovat monipuolisia ja sanastoltaan ne vastaavat kurssien aihepiirejä. Tehtävien taso vaihtelee perusharjoituksista haastavampiin tehtäviin. Tällä kurssilla opiskellaan sanajärjestys, substantiivit, adjektiivit ja prepositiot.

14. Abi-kielioppikurssi (RUB14)

Kurssilla valmentaudutaan ylioppilaskirjoituksiin, kerrataan ruotsin kielen keskeinen kielioppi, harjoitellaan yo-kokeessa olevien tehtävien mukaisia viestinnällisiä kirjoitustehtäviä ja kuullunymmärtämistä.

15. Kielioppikurssi 2 (RUB15)

Kurssilla käsitellään keskeisiä kielioppirakenteita ja monipuoliset harjoitukset ohjaavat asioiden opiskelua sekä välittävät tietoa pohjoismaisesta kulttuurista ja ympäröivän maailman ilmiöistä. Tehtävät ovat monipuolisia ja sanastoltaan ne vastaavat kurssien aihepiirejä. Tehtävien taso vaihtelee perusharjoituksista haastavampiin tehtäviin. Tällä kurssilla opiskellaan verbit, pronominit, lukusanat ja adverbit.